

991329

Tielaitos

**Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika
hoito- ja kuljetustehtävissä sekä
ajopiirturin käyttöohjeet**

Käyttöohjekirjat

Helsinki 1999

TUOTANTO

08 TIEL/MOO

Alen Heli /KH

Lähetetty: 30. joulukuuta 2005 11:25
Lähetetty: 30. joulukuuta 2005 11:25
Vastaanottaja: Alen Heli /KH
Kopio: liisa.linden@tieliikelaitos.fi
Aihe: RE: Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika hoito- ja kuljetustehtävissä sekä ajopiirturin käyttöohjeet

Hei!

Julkaisu on vain osittain vanhentunut. Vuonna 2001 on sovittu työehtosopimuksella työajoista ja lepoajoista maanteiden kunnossapitotöissä, ja nämä määräykset poikkeavat julkaisussa kerrotuista.

Liisa Lindén
Tieliikelaitos
p. 020 444 2462
e-mail: liisa.linden@tieliikelaitos.fi

-----Original Message-----

From: Heli.Alen@tiehallinto.fi [mailto:Heli.Alen@tiehallinto.fi]
Sent: Friday, December 30, 2005 11:00 AM
To: Linden Liisa (PK)
Subject: Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika hoito- ja kuljetustehtävissä sekä ajopiirturin käyttöohjeet

Hei

Meillä on kirjaston kokoelmissa aihekohdassa mainittu julkaisu. Vieläkö se on voimassa oleva?

Terveisin
Heli Alen

Alen Heli /KH

Lähtettäjä: liisa.linden@tieliikelaitos.fi
Lähetetty: 30. joulukuuta 2005 14:14
Vastaanottaja: Alen Heli /KH
Kopio: liisa.linden@tieliikelaitos.fi
Aihe: FW: Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika hoito- ja kuljetustehtävissä sekä ajopiirturin käyttöohjeet

Hei!

Vielä lisäyksenä, että myöskään ajopiirturien käytön osalta ohje ei enää ole ajan tasalla, koska vaiheittain otetaan käyttöön digitaaliset ajopiirturit. Julkaisu on toisin sanoen monilta osin vanhentunut.

Terveisin Liisa Lindén

-----Original Message-----

From: Linden Liisa (PK)
Sent: Friday, December 30, 2005 11:25 AM
To: 'Heli.Alen@tiehallinto.fi'
Cc: Linden Liisa (PK)
Subject: RE: Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika hoito- ja kuljetustehtävissä sekä ajopiirturin käyttöohjeet

Hei!

Julkaisu on vain osittain vanhentunut. Vuonna 2001 on sovittu työehtosopimuksella työajoista ja lepoajoista maanteiden kunnossapitotöissä, ja nämä määräykset poikkeavat julkaisussa kerrotuista.

Liisa Lindén
Tieliikelaitos
p. 020 444 2462
e-mail: liisa.linden@tieliikelaitos.fi

-----Original Message-----

From: Heli.Alen@tiehallinto.fi [mailto:Heli.Alen@tiehallinto.fi]
Sent: Friday, December 30, 2005 11:00 AM
To: Linden Liisa (PK)
Subject: Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika hoito- ja kuljetustehtävissä sekä ajopiirturin käyttöohjeet

Hei

Meillä on kirjaston kokoelmissa aihekohdassa mainittu julkaisu. Vieläkö se on voimassa oleva?

Terveisin
Heli Alen

**Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika
hoito- ja kuljetustehtävissä sekä ajo-
piirturin käyttöohjeet**

Tielaitos
TUOTANTO

Helsinki 1999

ISBN 951-726-564-6
Oy Edita Ab
Helsinki 1999

Painotuote

Tielaitos
TUOTANTO
Opastinsilta 12 B
PL 73
00521 HELSINKI
Puhelinvaihte 0204 44 150

LUKIJALLE

Tämä ohje on laadittu **kunnossapidon kuljettajille**. Tässä ohjeessa selvitetään, mitkä säännökset ja määräykset tulevat noudatettaviksi, kun tehdään teiden kunnossapitotöitä ja mitkä säännökset, kun tehdään massan ja murskeen ajoa sekä muita tarvikekuljetuksia. Taulukko-osasta löytyy myös ne säännökset, jotka koskevat henkilöauton kuljettajia, kun henkilömäärä on enintään yhdeksän kuljettaja mukaan lukien.

Asetusta (ETY) n:o 3820/85 ei sovelleta kaikkeen liikenteeseen. Asetuksen 4 artiklan 6 kohdan mukaan sitä ei sovelleta mm. liikenteeseen, jossa käytetään maanteiden kunnossapitoon tarkoitettuja ajoneuvoja. Toisin sanoen teiden kunnossapidon kuljettajiin noudatetaan pelkästään työaikalain yleisiä työ- ja lepoaikasäännöksiä ja työehtosopimuksen työaikamääräyksiä. Tämä perustuu työneuvoston lausuntoon 803/76, jonka mukaan kuorma-autoja käytetään yleisten teiden esim. auras-, höyläys-, hiekoitus- ja suolaustöissä työkoneina, eikä niiden kuljettajiin tällöin sovelleta työaikalain moottoriajoneuvon kuljettajia koskevia erityissäännöksiä.

Asetuksen (ETY) ajo- ja lepoaikasäännöksiä noudatetaan silloin, kun kunnossapidon kuljettaja tekee muita kuin teiden kunnossapitotöitä esim. murskeen tai maamassojen ajoa rakennustyömaalla tai muita tarvikekuljetuksia. Tällöin noudatetaan myös työaikalain moottoriajoneuvon kuljettajia koskevia erityissäännöksiä. Näissä tapauksissa asetuksen ja työaikalain säännöksiä sovelletaan rinnakkain. Asetuksessa säädetään autonkuljettajan ajoajasta ja työaikalaissa autonkuljettajan työajasta. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että jos autonkuljettajan työ on pelkästään ajoa niin enimmäistyöaika eli ajoaika määräytyy asetuksen mukaan. Jos taas autonkuljettaja tekee myös muita tehtäviä kuten esimerkiksi lastaus- tai purkaustöitä, enimmäistyöaika määräytyy työaikalain mukaan.

Tämän ohjeen laadinnassa ovat allekirjoittanutta avustaneet Vaasan työsuojelupiiristä piiritarkastaja Markku Ylimartimo ja lakimies Arto Hjelmmann, Hämeen työsuojelupiiristä Insinööri Ilmo Jaatinen ja työsuojelutarkastaja Martti Antila, Länsi-Suomen tuotantoalueen työturvallisuusvastaava Kaino Vuorinen, VAL ry:n pääluottamusmies Raimo Pakarinen sekä Tuotannon pääkonttorista ylitarkastaja Liisa Linden. Allekirjoittanut on suorittanut ohjeen koontityön.

Kiitän kaikkia teitä, jotka olette avustaneet tämän ohjeen laadinnan eri vaiheissa.

Tampereella 20.8.1999

Mauno Haapala

Sisältö

1	AURAU-, SUOLAUS-, HIEKOITUS- JA HÖYLÄYSTYÖT	7
1.1	Säännökset	7
1.2	Työaika	7
1.3	Työaikaseuranta	7
1.4	Ajopiirturin käyttäminen	8
1.5	Lepoajat	8
1.5.1	Päivittäiset tauot (tes:n mukaan)	8
1.5.2	Vuorokautinen lepoaika	8
1.5.3	Poikkeaminen vuorokautisesta lepoajasta	8
1.5.4	Viikottainen vapaa-aika	8
1.5.5	Poikkeaminen viikoittaisesta vapaa-ajasta (tes 9 §)	9
2	MASSAN JA MURSKKEEN AJO SEKÄ TARVIKEKULJETUKSET	9
2.1	Säännökset	9
2.2	Työaika	9
2.2.1	Vuorokautinen työaika	9
2.2.2	Moottoriajoneuvon kuljettajan ylityöt	10
2.3	Työaikaseuranta	10
2.4	Ajopiirturin käyttäminen	10
2.5	Ajoaika ja tauot	10
2.5.1	Vuorokautinen ajoaika (ETY-asetus n:o 3820/85)	10
2.5.2	Tauot	11
2.6	Lepoajat	11
2.6.1	Vuorokautinen lepoaika (ETY-asetus n:o 3820/85)	11
2.6.2	Viikkolepo (ETY-asetus n:o 3820/85)	12
3	AJOPIIRTURIN LEVYYN TEHTÄVÄT MERKINNÄT	12
4	VIITTEET	14
5	LIITTEET	15

1 AURAUS-, SUOLAUS-, HIEKOITUS- JA HÖYLÄYSTYÖT

1.1 Säännökset

Teiden kunnossapidon kuljettajiin **noudatetaan** työaikalain yleisiä työaika- ja lepoaikasäännöksiä (TAL 605/96) sekä työehtosopimuksen työaika- ja työaikakorvauksia koskevia määräyksiä.

Tiimi- tai urakkasopimuksissa on sovittu korvauksista, jos tehdään tiimi- tai urakkatyötä.

1.2 Työaika

Jokaiselle työpaikalle laaditaan työvuoroluettelo, josta käyvät ilmi kuljettajan säännöllisen työajan alkamisen ja päättymisen sekä päivittäisten lepoaikojen ajankohdat. Työvuoroluettelo laaditaan työajan tasoittumisjakson ajaksi, jollei se tasoittumisjakson pituuden tai suoritettavan työn epäsäännöllisyyden vuoksi ole erittäin vaikeata. Työvuoroluettelo on kuitenkin laadittava niin pitkälle ajanjaksolle kuin mahdollista. Työtä tehdään työvuoroluettelon mukaan. (TAL 35 §)

Vuorokautinen enimmäistyöaika tiimityössä on työaikalain 29.1 §:n lepoaikasäännös huomioon ottaen **13 tuntia**.

Ylityötä voidaan teettää kuljettajan suostumuksella **enintään 250 tuntia** kalenterivuodessa. (TAL 19 §) Työmaapäällikön on sovittava ensin kuljettajien kanssa lisäylytyön tekemisestä. **Lisäksi** hänen tulee sopia alueluottamusmiehen kanssa, voidaanko kuljettajilla teettää **enintään 80 lisäylytyöntuntia** kalenterivuodessa.

1.3 Työaikaseuranta

Työmaapäällikkö huolehtii, että myös tiimityössä laaditaan sopimuksen mukaiset työvuoroluettelot. (TAL 35 §)

Työntekijä kirjaa kaikki tehdyt työtunnit sekä erikseen yli-, hätä- ja sunnuntaityötunnit ja ilmoittaa ne työnantajalle. Tunnit merkitään aina todellisina riippumatta siitä, mitä niistä maksetaan. Työnantaja pitää kirjaa tehdyistä työtunneista ja niistä suoritetuista korvauksista työntekijöittäin. Työnantaja säilyttää työaikakirjanpidon vähintään työaikalain 38 §:ssä säädetyn kaneajan päättymiseen. Työsuojeluviranomaiselle on pyydettyäessä toimitettava jäljennös työaikakirjanpidosta ja 10 tai 12 §:n nojalla solmitusta paikallisesta työaikasopimuksesta, työajan tasoittumisjärjestelmästä sekä työvuoroluettelosta. (TAL 37 §)

Alueurakoista vastaavat työmaapäälliköt valvovat, että työaikasäännöksiä noudatetaan. Työt järjestetään siten, että kuljettajilla on myös tiimityössä mahdollisuus riittävään lepoon ja virkistykseen.

1.4 Ajopiirturin käyttäminen

Tielaitos **edellyttää**, että kuljettaja käyttää ajopiirturia ja erottelee kunnossapitotyön piirturilevyillä. Ajopiirturin käyttö ei lain mukaan ole pakollista em. kunnossapitotöissä, mutta selvyyden vuoksi on käytettävä ajopiirturia aina, koska viranomaiset tarkastavat tienpäällä myös telaitoksen autot ja tällöin säästytään turhilta selvityksiltä.

Kuljettaja vastaa siitä, että kuljetustyössä täytetään sekä työ- että liikenneturvallisuuden vaatimukset. Näin voidaan välttyä seuraamuksilta, joita rikkomuksista aiheutuu sekä työnantajan edustajalle että kuljettajalle.

1.5 Lepoajat

1.5.1 Päivittäiset tauot (tes:n mukaan)

Kuljettajalle on varattava **tunnin** kestävä päivittäinen lepoaika, joka voidaan tarvittaessa lyhentää **30 minuutiksi** (TAL 28 §). Yöaikana voidaan edellä olevasta poiketen järjestää tilaisuus aterioida työn aikana. (Valtion virka- ja työehtosopimus työajoista 11.12.1997 11.1 ja 2 §)

Kuljettajalla on lisäksi **kaksi** työajaksi luettavaa **12 minuutin** pituista taukoa tai vaihtoehtoisesti tilaisuus lepoon. Ylityötä teetettäessä annetaan lisäksi heti säännöllisen työajan päätyttyä työajaksi luettava **15 minuutin** tauko sekä sopivin vähintään **4 tunnin väliajoin**, tilaisuus ateriointiin. (Valtion virka- ja työehtosopimus työajoista 11.4 §)

1.5.2 Vuorokautinen lepoaika

Ottaen huomioon työneuvoston lausunto 803/76 kunnossapidon kuljettajan vuorokautinen lepoaika on **vähintään 11 tuntia**. (TAL 29 §)

1.5.3 Poikkeaminen vuorokautisesta lepoajasta

Vuorokausilepo voidaan **tilapäisesti** lyhentää **5 tunniksi**. Poikkeussäännös perustuu työneuvoston lausuntoon 803/76 (TAL 29.2 §)

Tielaitos kuitenkin **suosittelee**, että kunnossapidon kuljettajan vuorokausilepoaika on **vähintään 7 tuntia**, eikä kuljettajalla ole näitä 7 tunniksi lyhennettyjä lepoaikoja useammin kuin **kaksi kertaa** seitsemän peräkkäisen **24 tunnin** jakson aikana. (vrt. TAL 30.2 §)

Erityisesti tulee **huomioida**, että kuljettaja noudattaa tieliikennelain 63 §:n **kieltoa** kuljettaa ajoneuvoa väsyneenä.

1.5.4 Viikottainen vapaa-aika

Kuljettajalle annetaan sunnuntain ajaksi tai, jollei se ole mahdollista, muuna viikon aikana vähintään **35 tuntia** kestävä yhdenjaksoinen vapaa-aika. Pää-

sääntöisesti vapaa-aikaan sisältyy kaksi peräkkäistä vapaapäivää, joista toinen on, mikäli mahdollista, lauantai. (Valtion virka- ja työehtosopimus työajoista 12 § ja TAL 31 §)

Viikkolepo voi olla mikä tahansa työvuoroluettelon mukainen vapaa-aika kuten esimerkiksi vuosiloma, arkipyhä, työajan tasoittumisvapaa tai mikä tahansa muu vähintään 35 tunnin mittainen yhdenjaksoinen vapaa. Poissaolo työstä työvuoroluetteloön merkittyinä työpäivinä sairauden tai lapsen sairauden vuoksi ei ole viikoittaista vapaa-aikaa.

1.5.5 Poikkeaminen viikoittaisesta vapaa-ajasta (tes 9 §)

Jos kuljettajaa tarvitaan tilapäisesti hänen viikkoleponsa aikana työn säännöllisen kulun ylläpitämiseksi työhön, **saamatta jäänyt viikkolepo** korvataan työntekijän suostumuksella peruspalkan suuruisena rahakorvauksena tai annetaan vastaava vapaa-aika viimeistään seuraavan kalenterikuukauden aikana.

Korvaustavasta sovitaan työnantajan ja kuljettajan kesken. Rahakorvaus maksetaan, mikäli mahdollista, seuraavan tilinmaksun yhteydessä.

2 MASSAN JA MURSKKEEN AJO SEKÄ TARVIKEKULJETUKSET

2.1 Säännökset

Asetuksen (ETY) n:o 3820/85 ajo- ja lepoaikasäännöksiä **noudatetaan** silloin, kun tehdään muita kuin teiden kunnossapitotöitä esim. murskeen tai maamassojen ajoa rakennustyömaalla tai suolan ajoa satamasta varastoon. Tällöin noudatetaan myös työaikalain moottoriajoneuvon kuljettajia koskevia säännöksiä sekä työehtosopimuksen työaikaa ja työaikakorvauksia koskevia määräyksiä.

Tiimi- tai urakkasopimuksissa on sovittu korvauksista, jos tehdään tiimi- tai urakkatyötä.

2.2 Työaika

Jokaiselle työpaikalle laaditaan työvuoroluettelo, josta käyvät ilmi kuljettajan säännöllisen työajan alkamisen ja päättymisen sekä päivittäisten lepoaikojen ajankohdat. Työvuoroluettelo laaditaan työajan tasoittumisjakson ajaksi, jollei se tasoittumisjakson pituuden tai suoritettavan työn epäsäännöllisyyden vuoksi ole erittäin vaikeata. Työvuoroluettelo on kuitenkin laadittava niin pitkälle ajanjaksolle kuin mahdollista. (TAL 35 §)

2.2.1 Vuorokautinen työaika

Moottoriajoneuvon kuljettajan enimmäistyöaika on **11 tuntia** vuorokausilepoa seuraavan 24 tunnin yhdenjaksoisen ajanjakson aikana. (TAL 8 §)

Moottorijoneuvon kuljettajan vuorokautinen työaika saadaan työn järjestyihin liittyvistä syistä kuitenkin **pidentää enintään 13 tunniksi**, jos työaika ei ylitä **22 tuntia** pidennetyn työajan jälkeistä vuorokausilepoa seuraavan **48 tunnin** ajanjakson aikana. (TAL 8.2 §)

2.2.2 Moottorijoneuvon kuljettajan ylityöt

Moottorijoneuvon kuljettajan ylityön enimmäismäärät määräytyvät 1.1.1997 lukien työaikalain 19 §:n mukaan (tämä säännös koskee myös kuljettajaa kunnossapitotoissa). Ylityötä voidaan teettää kuljettajan suostumuksella **enintään 250 tuntia** kalenterivuodessa. Työmaapäällikön on sovittava ensin kuljettajien kanssa lisäylityön tekemisestä. **Lisäksi** hänen tulee sopia alueluottamusmiehen kanssa, voidaanko kuljettajilla teettää **enintään 80 lisäylityötä** kalenterivuodessa.

2.3 Työaikaseuranta

Työmaapäällikkö huolehtii, että myös tiimityössä laaditaan sopimuksen mukaiset työvuoroluettelot. (TAL 35 §)

Työntekijä kirjaa kaikki tehdyt työtunnit sekä erikseen yli-, hätä- ja sunnuntaiytötunnit ja ilmoittaa ne työnantajalle. Tunnit merkitään aina todellisina riippumatta siitä, mitä niistä maksetaan. Työnantaja pitää kirjaa tehdyistä työtunneista ja niistä suoritetuista korvauksista työntekijöittäin. Työnantaja säilyttää työaikakirjanpidon vähintään työaikalain 38 §:ssä säädetyn kaneajan päättämiseen. Työsuojeluviranomaiselle on pyydettyäessä toimitettava jäljennös työaikakirjanpidosta ja 10 tai 12 §:n nojalla solmitusta paikallisesta työaikasopimuksesta, työajan tasoittumisjärjestelmästä sekä työvuoroluettelosta. (TAL 37 §)

Aleurakoista vastaavat työmaapäälliköt valvovat, että työaikasäännöksiä ja ETY-asetuksen n:o 3820/85 ajo- ja lepoaikoja noudatetaan. Työt järjestetään siten, että kuljettajilla on mahdollisuus riittävään lepoon ja virkistykseen.

2.4 Ajopiirturin käyttäminen

Kuljettajalla on **ajopiirturin käyttöpakko** (tieliikennelaki 87 a §)

Kuljettaja vastaa siitä, että kuljetustyössä täytetään sekä työ- että liikenneturvallisuuden vaatimukset ja noudatetaan ajo- ja lepoaikoja. Näin voidaan välttyä seuraamuksilta, joita rikkomuksista aiheutuu sekä työnantajan edustajalle että kuljettajalle.

2.5 Ajoaika ja tauot

2.5.1 Vuorokautinen ajoaika (ETY-asetus n:o 3820/85)

Asetuksen 6 artiklassa säädetään vuorokautiseksi **ajoajaksi enintään 9 tuntia**. Kahdesti viikon aikana ajoaika voidaan kuitenkin pidentää **10 tunniksi**.

Asetus 6 artikla ei estä 9:ää tai 10:tä tuntia pitempien työaikojen noudattamista, jos niiden lisäksi tehty työ on esim. lastaus- tai purkutyytä.

Vuorokautinen ajoaika on kahden vuorokautisen lepoajan tai vuorokautisen ja viikoittaisen lepoajan välinen ajoaika.

Kuljettajan ajoaikaa on kaikki se aika, jonka ajoneuvo on liikenteessä.

Ajoaikaa eivät ole tauot tai odotusajat, kuorman purkaus tai lastaus eikä korjaus- ja huoltoajat, tapahtuipa ne tiellä tai muualla.

Kahden viikon yhteenlaskettu ajoaika saa olla enintään **90 tuntia**.

Viikko alkaa maanantaina klo 00.00 ja päättyy sunnuntaina klo 24.00.

2.5.2 Tauot

Neljän ja puolen tunnin ajon jälkeen kuljettajan on pidettävä vähintään **45 minuutin** tauko. Tämä tauko voi muodostua useammasta vähintään 15 minuutin tauoista mainitun ajokulun puitteissa. Muun työn tekeminen taukojen aikana on kielletty, eikä taukoja pidetä vuorokautisina lepoaikoina. (ETY-asetus n:o 3820/85, artikla 7)

Jos ajoa on vähemmän kuin neljä ja puoli tuntia, on tauko pidettävä työaikalain 28.3 §:n mukaan seuraavasti: viiden ja puolen tunnin työjakson jälkeen vähintään **30 minuutin** tauko yhdessä tai kahdessa erässä. Tämä johtuu siitä, että asetus säänteleekin ainoastaan ajoaikaa, mutta autonkuljettajan työaikaan kuuluu ajoajan ohella myös esim. purkaus ja lastaustyöhön kulunut aika.

Esim. 1 Kuljettaja on kolme tuntia murskeen ajossa ja siirtyy em. ajon jälkeen välittömästi suolaustyöhön, pidetään seuraava tauko viimeistään 5 tunnin ja 30 minuutin työjakson jälkeen em. työaikalain 28.3 §:n mukaan. Huom. piirturilevyn taakse merkitään se kellonaika, jolloin kunnossapitotyö alkaa sekä uuden ajoneuvon rekisterinumero ja mittarilukema (ks. kohta 3. ajopiirturin levyyn tehtävät merkinnät sekä liite 2).

Esim. 2 Kuljettaja on ollut normaalissa kuljetusajossa ja siirtyy em. ajon jälkeen välittömästi auraustyöhön, on kuljettajan (jos käsivalintainen piirturi) auran kiinnityksen ja painokuorman kuormauksen ajaksi siirrettävä aikaryhmävalitsin ns. hakuille = kaikki muu työaika (ei lasketa tauoksi). Seuraava tauko pidetään viimeistään 5 tunnin ja 30 minuutin työjakson jälkeen em. työaikalain 28.3 §:n mukaan. (Teiden kunnossapitotyö erotellaan piirturilevyn taakse ks. kohta 3.)

2.6 Lepoajat

2.6.1 Vuorokautinen lepoaika (ETY-asetus n:o 3820/85)

Asetuksen 8 artiklan mukaan kuljettajan vuorokautisen lepoajan tulee olla yhdenjaksoinen ja vähintään **11 tuntia** jokaista 24 tunnin jaksoa kohden. Tällainen 24 tunnin jakso alkaa työn alkaessa.

Lepoajan saa yhden viikon aikana enintään **kolme kertaa** lyhentää vähintään **9 tuntiin** mittaiseksi ehdolla, että kuljettajalle korvataan lyhennystä vastaava lepoaika ennen seuraavaa viikon loppua muun, vähintään 8 tunnin lepoajan yhteydessä.

Ellei vuorokautista lepoaikaa ole lyhennetty, se voidaan jakaa pidettäväksi enintään kolmena erillisenä jaksona, joista yhden tulee olla vähintään 8 tuntia ja lyhyimmänkin 1 tunti. Tällaisen jaetun lepoajan yhteenlaskettu pituus tulee olla vähintään 12 tuntia 24 tunnin jakson aikana.

Lepoajan voi viettää autossa, jos siinä on asianmukainen makuusija ja jos auto on pysäköitynä.

2.6.2 Viikkolepo (ETY-asetus n:o 3820/85)

Vuorokautinen lepoaika on asetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan kerran viikossa pidennettävä viikottaiseksi lepoajaksi. Viikottaisen lepoajan tulee olla yhdenjaksoinen vähintään **45 tuntia** viimeistään kuudennen (6) vuorokautisen ajoajan jälkeen.

Viikkolepo voidaan lyhentää vähintään **36 tuntiin**, jos se pidetään tavanomaisella ajoneuvon sijaintipaikkakunnalla tai kuljettajan asuinpaikkakunnalla tai vähintään **24 tuntiin**, jos se pidetään muualla. Kukin lyhennetty viikottainen lepoaika on korvattava lyhennystä vastaavalla yhtäjaksoisella lepoajalla ennen kyseistä viikkoa seuraavan kolmannen viikon loppua muun, vähintään 8 tunnin lepoajan yhteydessä.

Asetuksen 12 artiklan mukaan kuljettajalla on oikeus poiketa ajoaikaa ja lepoaikoja koskevista säännöksistä, jotta hän voisi päästä ajoneuvon tai siinä kuljetettavien henkilöiden taikka tavaroiden turvallisuuden varmistamisen kannalta sopivaan pysähdyspaikkaan. Lisäksi artikla edellyttää, että liikenneturvallisuutta ei vaaranneta. Säädettyjen ajo- ja lepoaikojen poikkeamiseen johtaneista syistä kuljettajan on aina tehtävä merkintä piirturilevyn taakse ja työvuorolistaan.

3 AJOPIIRTURIN LEVYYN TEHTÄVÄT MERKINNÄT

Ajon (työajan) alkaessa merkitään seuraavat tiedot piirturilevyn keskiosaan:

- kuljettajan suku- ja etunimi
- paikkakunta, missä levy asetetaan piirturiin
- päivä, kuukausi ja vuosi, milloin levy on laitettu piirturiin
- ajoneuvon rekisterinumero
- matkamittarin (km) lukema ajon alkaessa

Ajon (työajan) päättyessä lisätään levyn keskiosaan:

- paikkakunta, missä levy poistetaan piirturista

- päivämäärä ajon päättyessä
- matkamittarin (km) lukema ajon päättyessä

Ajoneuvoa vaihdettaessa merkitään levyn taakse:

- tarvittaessa ajoneuvon vaihdon kellonaika
- uuden ajoneuvon rekisterinumero
- uuden ajoneuvon mittarilukema

Teiden kunnossapitotyö erotellaan piirturilevyn taakse tehtävillä merkinnöillä seuraavasti:

- ajon (työajan) alkaessa kirjoitetaan piirturilevyn taakse kunnossapitotyö ja kellonaika, jolloin työ alkaa.
- ajon (työajan) päätyttyä kirjoitetaan piirturilevyn taakse kellonaika, jolloin kunnossapitotyö päättyy.

Vapaapäivät tai muut poissaolot merkitään piirturilevyn taakse ennen ajon alkua. Merkitseminen tapahtuu vapaapäivien jälkeisen työpäivän alkaessa seuraavasti: "sairaana 8.10. (ti)" tai "viikkolepo 12.-13.10. (la - su)" tai "vapaapäivä 17.10. (to)."

AJOPIIRTURIN KÄYTTÄJÄN ON MUISTETTAVA SEURAAVAA:

- Ajopiirturin levy on henkilökohtainen. Kuljettaja on itse vastuussa piirturin käytöstä ja levyyn tehtävistä merkinnöistä.
- Ajopiirturin levy tulee olla kaikista ajopäivistä, ja kuljettajan on milloin tahansa pyynnöstä esitettävä ne valvontaviranomaiselle.
- Kuljettajalla on oltava aina mukana kuluvan viikon ajopiirturin levyt ja edellisen ajoviikon viimeisen ajopäivän levy.
- Jos piirturi menee rikki tehdään tarvittaessa merkinnät käsin levyn takana olevaan asteikkoon.
- Rikkoutunut piirturi on toimitettava korjattavaksi viikon kuluessa. Piirturi on tarkastettava viimeistään kahden vuoden välein.
- Varmista, että ajoon lähtiessäsi ajoneuvossa on riittävästi tyhjiä levyjä koko matkaa varten.
- Työnantajan on säilytettävä piirturilevyjä käytön jälkeen vähintään yhden vuoden ajan hyvässä järjestyksessä.

Edellä mainitut työaikasäännökset on laadittu työntekijän suojelemiseksi eli niistä voidaan poiketa vain lain sallimissa puitteissa.

4 VIITTEET

Työaikalaki (605/96)

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annettu EU:n asetus (ETY) n:o 3820/85

Tieliikenteen valvontalaitteista annettu EU:n asetus (ETY) n:o 3821/85

Euroopan yhteisön direktiivi (88/599/ETY)

Euroopan sopimus kansainvälisessä tieliikenteessä käytettävien ajoneuvojen miehistöjen työstä (AETR)

Valtion virka- ja työehtosopimus työajoista 11.12.1997

Tielaitoksen ja Valtion ja erityispalvelujen ammattiliitto VAL ry:n väliset työntekijöitä ja toimihenkilöitä koskevat työehtosopimukset 1.1.1998 – 15.1.2000

Työneuvoston lausunto 803/76

Autonkuljettajan ajo- ja lepoajat, esite 5.078 5/99, Sosiaali- ja terveysministeriö, Työsuojeluosasto

5 LIITTEET

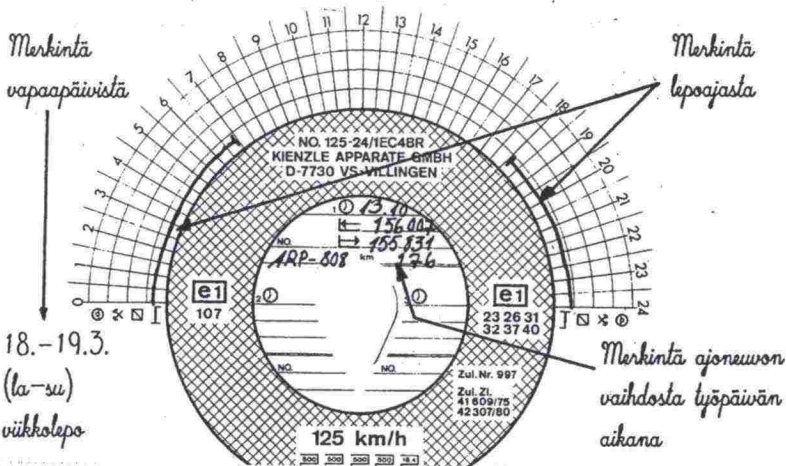
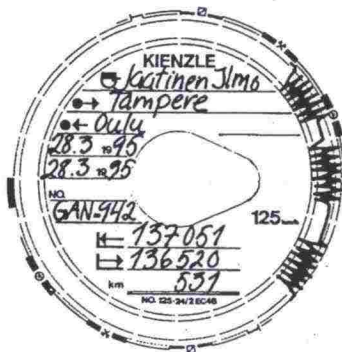
Moottoriajoneuvon kuljettajan työaika (taulukko)
Ajopiirturin käyttö (malli)

MOOTTORIAJONEUVON KULJETTAJAN TYÖAIKA

Tielaitoksen kuljettajat	Sovellettavat säädökset	Vuorokautinen työaika / ajoaika	Päivittäiset taudit ja vuorokautinen lepoaika	Viikottainen vapaa-aika
<p>A) Teiden kunnossapidon kuljettajat (esim. auraus-, suo- laus-, hiekoitus- ja höyläystyöt)</p> <p>*Tielaitos edellyttää, että kuljettaja käyttää ajopiirturia ja erottelee kunnossapitotyön piirturilevyllä</p>	<p>*Työaikalain (TAL) yleiset työ- ja lepoaikasäännökset TAL 28, 29, 31 ja 32 § (peruste TN:n lausunto 803/76)</p> <p>*Tieliikennelain 63 § kieltää ajoneuvon kuljettamisen väsyneenä</p> <p>*TES:n työaikaa ja työaikakorvauksia koskevat määräykset</p>	<p>*Vuorokautinen työaika TAL 29.1 §:n lepoaikasäännös huomioon ottaen on enintään 13 tuntia</p>	<p>*Päivittäiset taudit tes:n mukaan</p> <p>*Vuorokautinen lepoaika on vähintään 11 tuntia työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin jaksona (TAL 29.2 §:n tapauksissa voi tilapäisesti lyhentää 5 tunniksi kolmen peräkkäisen vuorokausilevon aikana, jolloin korvava lepoaika on annettava yhden kuukauden kuluessa).</p>	<p>*Vähintään 35 tunnin keskeytymätön vapaa-aika kerran viikossa (valtion virka- ja työehtosopimus työajoista 12 § ja tes 9 §).</p>
<p>Ottaen huomioon työneuvoston lausunto 803/76 kunnossapidon kuljettajan vuorokautinen lepoaika on vähintään 11 tuntia. Poikkeustapauksissa (TAL 29.2 §) vuorokausilepo voidaan tilapäisesti lyhentää 5 tunniksi. Tielaitos kuitenkin suosittelee, että kunnossapidon kuljettajan vuorokausilepoaika on vähintään 7 tuntia ja että kuljettajalla ei ole näitä 7 tuntiin lyhennettyjä lepoaikoja useammin kuin kaksi kertaa seitsemän peräkkäisen 24 tunnin jaksona.</p>				
<p>B) Massan ja murskeen ajo sekä muut tarvikkekuljettajat</p> <p>*Kuljettajalla on ajopiirturin käyttöpakko (tieliikennelain 87a §)</p>	<p>SOVELLETAAN RINNAKKAIN:</p> <p>*ETY-asetus n:o 3820/85 ajo- ja lepoajoista</p> <p>*TAL:n moottori ajoneuvon kuljettajia koskevat säännökset (TAL 8 §, lepoaikojen osalta sovelletaan vain TAL 28.3 §)</p> <p>*TES:n työaikaa ja työaikakorvauksia koskevat määräykset</p>	<p>*Ajoaika enintään 9 tuntia / 24 tunnin jaksossa (voi pidentää viikon aikana kahdesti 10 tuntiin).</p> <p>*Työaika enintään 11 tuntia / 24 tunnin jaksossa (voi pidentää enintään 13 tunniksi, ei saa ylittää 22 tuntia 48 peräkkäisen tunnin jakson aikana).</p>	<p>*4 tunnin 30 minuutin ajon jälkeen vähintään 45 minuutin tauko tai 5 tunnin 30 minuutin työjakson jälkeen vähintään 30 minuutin tauko.</p> <p>*Vuorokautinen lepoaika 11 tuntia / 24 tunnin jakson aikana (voi lyhentää vähintään 9 tunniksi 3 kertaa viikon aikana, jolloin korvattava vastaavalla vapaaajalla ennen seuraavan viikon loppua).</p>	<p>*Yhdenjaksoinen vähintään 45 tuntia viimeistään kuuden vuorokautisen ajoajan jälkeen (voi lyhentää tietyin edellytyksin 36 / 24 tunniksi, jolloin korvattava vastaavalla vapaa-ajalla kolmen viikon kuluessa).</p>
<p>C) Henkilöautonkuljettajat (kun henkilö määrä on enintään 9 kuljettajaa mukaan lukien)</p> <p>*Kuljettajan on pidettävä ajopäiväkirjaa (TAL 37a §)</p>	<p>*TAL:n moottoriajoneuvon kuljettajia koskevat säännökset (TAL 8, 28.3 ja 30 §)</p> <p>*TES:n / VES:n työaikaa ja työaikakorvauksia koskevat määräykset</p>	<p>*Työaika enintään 11 tuntia / 24 tunnin jaksossa (voi pidentää enintään 13 tunniksi, ei saa ylittää 22 tuntia 48 peräkkäisen tunnin jakson aikana).</p>	<p>*5 tunnin 30 minuutin työjakson jälkeen vähintään 30 minuutin tauko.</p> <p>*10 tuntia / 24 peräkkäisen tunnin jaksona (voi lyhentää 7 tunniksi kaksi kertaa seitsemän peräkkäisen 24 tunnin jaksona).</p>	<p>*Vähintään 35 tunnin keskeytymätön vapaa-aika kerran viikossa (valtion virka- ja työehtosopimus työajoista 12 § ja tes 9 §).</p>

AJOPIIRTURIN KÄYTTÖ

LIITE 2 (1/3)

Merkintä teiden kunnossapitotöistä piirturilevyn taakse esim. seuraavasti:
16.3. (to) klo 9.00 - 14.30
kunnossapitotyö

AJOPIIRTURIN LEVYYN TEHTÄVÄT MERKINNÄT

Ajon (työajan) alkaessa merkitään seuraavat tiedot piirturilevyn keskiosaan:

kuljettajan suku- ja etunimi

paikkakunta, jossa levy asetetaan piirturiin

19 päivä, kuukausi ja vuosi, milloin levy on laitettu piirturiin

NO. ajoneuvon rekisterinumero

matkamittarin (km) lukema ajon alkaessa

Ajon (työajan) päättyessä lisätään levyn keskiosaan:

paikkakunta, jossa levy poistetaan piirturista

19 päivämäärä ajon päättyessä

matkamittarin (km) lukema ajon päättyessä

Ajoneuvoa vaihdettaessa merkitään levyn taakse:

tarvittaessa ajoneuvon vaihdon kellonaika

NO. uuden ajoneuvon rekisterinumero

uuden ajoneuvon mittarilukema

VALVONTALAITTEEN AIKARYHMÄVALITSIMEN KÄYTTÖ

Kuljettajan on käytettävä ajopiirturin aikaryhmävalitsinta.

Valitsimen aikaryhmät ovat seuraavat:

= ajoaika
Useimmissa uusissa piirtureissa tämä toiminta on automaattinen, eikä merkkiä ole piirturissa

= kaikki muu työaika kuten esim. kuormaus- ja purkaustyö

= muu aika, kuten esim.

- odottaminen / varallaolo työpaikalla
- kuljettajan mukana ajossa vietetty aika
- ajon aikana makuusijalla vietetty aika
- voidaan käyttää myös merkin asemesta

= tauot ja lepoaika

Kuljettajan on käytettävä aikaryhmävalitsinta siten, että em. aikaryhmät tulevat merkityksi erikseen ja toisistaan erotettavasti. Käytön laiminlyönnistä seuraa rangaistus.

